

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 15.07.2004
COM(2004)431 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

Χρηματοδότηση του Natura 2000

{SEC(2004)770}

{SEC(2004)771}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή.....	3
2.	Natura 2000.....	4
2.1.	Το δίκτυο Natura 2000 – Η επικρατούσα κατάσταση και οι προοπτικές.....	4
2.2.	Η διαχείριση του Natura 2000 – κόστος και οφέλη.....	5
3.	Προς ένα πλαίσιο κοινοτικής συγχρηματοδότησης.....	7
3.1.	Η κοινοτική συγχρηματοδότηση για το δίκτυο Natura 2000 – Νομικό υπόβαθρο.....	8
3.2.	Χρηματοδοτικά μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – τρέχουσα συγχρηματοδότηση.....	8
4.	Συμπεράσματα και επόμενα βήματα.....	10

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Γκέτενμποργκ τον Ιούνιο του 2001¹, οι επικεφαλής ευρωπαϊκών κρατών και κυβερνήσεων δεσμεύτηκαν να ανατρέψουν την φθίνουσα πορεία της βιοποικιλότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση έως το έτος 2010. Το δίκτυο Natura 2000 των προστατευόμενων περιοχών (τόπων) που έχουν χαρακτηριστεί βάσει των κοινοτικών οδηγιών για τα πτηνά και τους οικοτόπους (ενδιαιτήματα) αποτελεί καθοριστικής σημασίας πυλώνα της κοινοτικής δράσης για τη διαφύλαξη της βιοποικιλότητας. Το δίκτυο αυτό διαδραματίζει επίσης σημαντικότατο ρόλο όσον αφορά την ανταπόκριση προς τις δεσμεύεις που αναλήφθηκαν στο Γκέτενμποργκ.

Παρά τη σημασία της βιοποικιλότητας όσον αφορά την κοινωνία και την ισχύ των οικονομικών επιχειρημάτων υπέρ της διατήρησής της, τα ληφθέντα μέτρα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και κρατών μελών έχουν αποδειχθεί ανεπαρκή. Συνολικά η κατάσταση της ευρωπαϊκής βιοποικιλότητας είναι κακή και εν γένει² η φθίνουσα πορεία της τείνει να συνεχισθεί. Στην τρίτη αξιολόγηση του περιβάλλοντος³ (2003) εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος αναφέρεται ότι «σημαντικά οικοσυστήματα εξακολουθούν να κινδυνεύουν» ενώ «οι τάσεις των πληθυσμών των επιμέρους ειδών ποικίλλουν, δεδομένου ότι ορισμένα από τα είδη που κατά το παρελθόν κινδύνευαν ιδιαίτερα έχουν αρχίσει να αποκαθίστανται, κάποια άλλα συνεχίζουν να μειώνονται με ιδιαίτερα ανησυχητικούς ρυθμούς [και] καθίστανται αντιληπτή πλέον και η μείωση ειδών που κατά το παρελθόν ήταν κοινά». Η Κοινότητα αναγνώρισε ότι η προστασία της βιοποικιλότητας δεν αποτελεί απλώς και μόνο εναλλακτική δυνατότητα. Αντίθετα είναι καθοριστικής σημασίας συστατικό στοιχείο της αειφόρου ανάπτυξης. Η δέσμευση που ανέλαβαν οι επικεφαλής κρατών και κυβερνήσεων στο Γκέτενμποργκ να ανατρέψουν τη φθίνουσα πορεία της βιοποικιλότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση έως το έτος 2001, αναγνωρίζεται ως βασικό στοιχείο της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁴ για την αειφόρο ανάπτυξη και αναπτύσσεται λεπτομερέστερα στο Έκτο Κοινοτικό Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον (2002-2012)⁵, το οποίο χαρακτηρίζει τη φύση και τη βιοποικιλότητα ως μια από τις τέσσερις κύριες προτεραιότητες δράσης. Στις καθοριστικές δράσεις που αναφέρει το Έκτο ΠΔΠ (Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον) συγκαταλέγεται η εφαρμογή της κοινοτικής στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα⁶, τα σχέδια δράσης⁷, συμπεριλαμβανόμενης και της πλήρους εφαρμογής των οδηγιών για τη φύση⁸, και ιδίως η καθιέρωση του δικτύου προστατευόμενων τόπων Natura

¹ Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Gothenburg, 15 και 16 Ιουνίου 2001.

² Το περιβάλλον της Ευρώπης. Η αξιολόγηση Dobbris. 1999. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, Κεφάλαιο 29.

³ Τρίτη περιβαλλοντική αξιολόγηση της Ευρώπης. Έκθεση περιβαλλοντικής αξιολόγησης αριθ. 10. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος. 2003. Κεφάλαιο 11.

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής. Αειφόρος ανάπτυξη της Ευρώπης για έναν καλύτερο κόσμο: Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αειφόρο ανάπτυξη (COM(2001) 264 τελικό.

⁵ Απόφαση 1600/2002/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Έκτου Κοινοτικού Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον, ΕΕ αριθ. L 242 της 10.9.2002, σ. 1).

⁶ COM(1998) 42 τελικό.

⁷ COM(2001) 162 τελικό Τόμοι I-V.

⁸ Οδηγία 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών (ΕΕ L 103 της 25.4.1979, σ. 1) και οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21^{ης} Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ αριθ. No L 206 της 22.7.1992, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 97/62/ΕΚ του

2000⁹. Προς τούτο απαιτείται περαιτέρω κοινοτική αρωγή εις ό,τι αφορά τη χρηματοδοτική στήριξη για την προαγωγή της αειφόρου χρήσης και διαχείρισης των περιοχών.

Η οδηγία για τους οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ) σχετικά με το θέμα της κοινοτικής συγχρηματοδότησης του Natura 2000. Μία από τις αιτιολογικές σκέψεις αναγνωρίζει ότι: «η θέσπιση μέτρων που ευνοούν τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και ειδών προτεραιότητας κοινοτικού ενδιαφέροντος αποτελεί κοινή ευθύνη όλων των κρατών μελών και ότι αυτό ενδέχεται ωστόσο να προκαλέσει υπερβολική χρηματική επιβάρυνση ορισμένων κρατών μελών, λόγω, αφενός, της άνισης κατανομής αυτών των οικοτόπων και ειδών ανά την Κοινότητα και, αφετέρου, του γεγονότος ότι η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» μπορεί να έχει περιορισμένη εφαρμογή στη συγκεκριμένη περίπτωση διατήρησης της φύσεως». «Ως εκ τούτου συμφωνείται πως για την εξαιρετική αυτή περίπτωση πρέπει να προβλεφθεί συνεισφορά με κοινοτική συγχρηματοδότηση, εντός των ορίων των πόρων που είναι διαθέσιμοι δυνάμει των αποφάσεων της Κοινότητας...». Στο άρθρο 8 της εν λόγω οδηγίας προβλέπεται η συγχρηματοδότηση του δικτύου εκ μέρους της Κοινότητας (Παράρτημα 2).

Το θέμα της κατάλληλης κοινοτικής οικονομικής ενίσχυσης για την εφαρμογή του δικτύου Natura 2000 αποτέλεσε αντικείμενο αποφάσεων του Συμβουλίου και ψηφισμάτων του Κοινοβουλίου. Κατά την προπαρασκευή της απάντησης στις εν λόγω αιτήσεις την Επιτροπή επικούρησε η ομάδα εμπειρογνομόνων που εκπροσωπούσαν τα κράτη μέλη καθώς και πολλές και διάφορες ομάδες ενδιαφερομένων. Η έκθεση της ομάδας, που παραδόθηκε στην Επιτροπή το Δεκέμβριο του 2002¹⁰, διευκολύνει την ποσοτικοποίηση των οικονομικών αναγκών για το δίκτυο Natura 2000 και επανεξετάζει την πείρα που συγκεντρώθηκε από την κοινοτική χρηματοδότηση μέχρι σήμερα. Παράλληλα εντοπίστηκαν και συζητήθηκαν οι εναλλακτικές δυνατότητες για τη μελλοντική συγχρηματοδότηση εκ μέρους της Κοινότητας του ως άνω δικτύου. Η Επιτροπή έδωσε συνέχεια στην ως άνω έκθεση αποστέλλοντας ερωτηματολόγιο στα δεκαπέντε παλαιά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και τα νέα κράτη μέλη, ώστε να συγκεντρωθούν ακριβέστερες πληροφορίες για το πιθανό κόστος.

2. NATURA 2000

2.1. Το δίκτυο Natura 2000 – Η επικρατούσα κατάσταση και οι προοπτικές

Το Natura 2000 αποτελεί το ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο χαρακτηρισμένων περιοχών βάσει της οδηγίας για τους οικοτόπους. Επιτεύχθηκε σημαντική πρόοδος, όσον αφορά τη συγκρότηση του δικτύου Natura 2000 με τον χαρακτηρισμό 18.000 περιοχών εκ μέρους των κρατών μελών. Σήμερα το δίκτυο καλύπτει έκταση 63,7 εκατομμυρίων εκταρίων, συμπεριλαμβανομένης και σημαντικής θαλάσσιας έκτασης 7,7 εκατομμυρίων εκταρίων, ενώ η έκταση του δικτύου στην ξηρά (περίπου 56 εκατομμύρια εκτάρια) αντιπροσωπεύει κατά

Συμβουλίου της 27ης Οκτωβρίου 1997 για την τεχνική και επιστημονική αναπροσαρμογή της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 305, 8.11.1997, σ. 42).

⁹ «...εγκαθίδρυση του δικτύου Natura 2000 και υλοποίηση των αναγκαίων τεχνικών και χρηματοδοτικών μέσων και μέτρων που απαιτούνται για την πλήρη υλοποίησή του και για την προστασία, εκτός των περιοχών του Natura 2000, των προστατευομένων δυνάμει των οδηγιών περί οικοτόπων και πτηνών ειδών [και] προώθηση της επέκτασης του δικτύου Natura 2000 στις υποψήφιες χώρες». Άρθρο 6, παράγραφος 2 εδάφιο α) της απόφασης 1600/2002/ΕΟΚ για τη θέσπιση που έκτου κοινοτικού προγράμματος δράσης για το περιβάλλον.

¹⁰ Διατίθεται στη διεύθυνση: http://europa.eu.int/comm/environment/nature/natura_articles.htm

προσέγγιση 17,5% του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15. Τώρα που έχει σχεδόν ολοκληρωθεί το δίκτυο, επιβάλλεται να αποδοθεί μεγαλύτερη σημασία στην ενεργό διαχείριση των ως άνω περιοχών ώστε να εξασφαλιστεί η διατήρηση της φύσης και η πραγμάτωση των οικονομικών και κοινωνικών στόχων του δικτύου μακροπρόθεσμα. Ως εκ τούτου τίθεται θέμα επαρκούς χρηματοδότησης σε όλα τα επίπεδα ώστε να εξασφαλιστεί ότι το Natura 2000 θα καταστεί δυναμικό τμήμα της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα. Οι επενδύσεις, που προάγουν την αειφόρο χρήση των περιοχών και την πρόσβαση των επισκεπτών, είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων του δικτύου να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο.

Η δημιουργία του δικτύου Natura 2000 είναι μείζονος σημασίας. Κατά συνέπεια είναι καθοριστικής σημασίας, τώρα που η διαδικασία χαρακτηρισμού των επιμέρους περιοχών βάσει της οδηγίας για τους οικοτόπους πλησιάζει στην ολοκλήρωσή της, να αποδοθεί πλέον μεγαλύτερη σημασία στη διαχείριση των εν λόγω περιοχών. Η εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης έχει ήδη αρχίσει στα περισσότερα από τα κράτη μέλη και θα πρέπει να ολοκληρωθεί κατά τα επόμενα δύο - τρία έτη. Η εφαρμογή των εν λόγω προγραμμάτων θέτει σαφώς το θέμα της διαθεσιμότητας των οικονομικών και άλλων απαραίτητων πόρων.

2.2. Η διαχείριση του Natura 2000 – κόστος και οφέλη

2.2.1. Ανάγκες χρηματοδότησης

Οι διατάξεις της οδηγίας για τους οικοτόπους διευκρινίζουν ότι την ευθύνη για την εξασφάλιση της διαχείρισης των περιοχών του Natura 2000 φέρουν τα κράτη μέλη. Στην πράξη, για πολλά από τα κράτη μέλη οι αντίστοιχες αρμοδιότητες εκχωρούνται σε εθνικούς ή περιφερειακούς οργανισμούς που ασχολούνται με τη διατήρηση της φύσης ή στην περίπτωση των ομοσπονδιακών κρατών ορίζονται ως αρμοδιότητα των περιφερειακών αρχών.

Οι χρηματοδοτικές ανάγκες για το δίκτυο του Natura 2000 σχετίζονται με ευρύ φάσμα μέτρων που κρίνονται απαραίτητα για να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική διαχείριση των χαρακτηρισμένων περιοχών υπό το πρίσμα της διατήρησης της φύσης. Περιλαμβάνει επίσης δράσεις προαγωγής της δημόσιας χρήσης και πρόσβασης σε αυτές κατά τρόπο συμβατό με τους αντιστοιχώς θεσπισθέντες στόχους διατήρησης. Οι εν λόγω δράσεις μπορούν να αφορούν εφάπαξ «επενδύσεις» όπως η αγορά εδαφών ή η αποκατάσταση στοιχείων ή και ολόκληρων οικοτόπων που έχουν υποστεί ζημιές, ή να συνεπάγονται ανάληψη δράσης για μεγάλα χρονικά διαστήματα, όπως συμβαίνει κατά την τακτική και ενεργή διαχείριση της βλάστησης (χλωρίδας) και άλλων χαρακτηριστικών των εδαφών, ή την παρακολούθηση ειδών και περιοχών. Μπορεί να σχετίζονται άμεσα με επιτόπιες δράσεις, ή μπορεί να συνεπάγονται ευρύτερη διαχείριση της εκάστοτε περιοχής, δραστηριότητες ευαισθητοποίησης εκπαιδευτικού χαρακτήρα, οι οποίες να εξασφαλίζουν ότι οι αντίστοιχοι τόποι και οι χαρακτηριστικές τους ιδιότητες προστατεύονται από διάφορες τοπικές και στρατηγικότερες επιπτώσεις. Ο λεπτομερής κατάλογος των μέτρων και των δραστηριοτήτων που είναι απαραίτητες για τη συγκρότηση και τη διαχείριση του δικτύου Natura 2000 παρατίθεται στο παράρτημα 3. Οι τύποι των απαιτούμενων δραστηριοτήτων εμπίπτουν σε τέσσερις ευρύτατες κατηγορίες. Η εν λόγω ταξινόμηση είναι χρήσιμη για την μελλοντική εξέταση τόσο των δαπανών όσο και της επιλεξιμότητας των χρηματοδοτήσεων.

2.2.2. Ο υπολογισμός του κόστους του δικτύου Natura 2000

Η συγκρότηση του δικτύου Natura 2000 έχει σαν αποτέλεσμα να επιβαρυνθούν με δαπάνες διάφορες ομάδες. Σε περίπτωση περιορισμού των δικαιωμάτων εκμετάλλευσης, αναμένεται ότι θα μειωθούν οι τιμές της γης. Το Natura 2000 μπορεί να συνεπάγεται περιορισμούς όσον αφορά τις γεωργικές πρακτικές και τις αλιευτικές δραστηριότητες (προβλέπεται ήδη αποζημίωση για τον περιορισμό των γεωργικών πρακτικών στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής), ενώ παράλληλα έχουν εντοπιστεί σχετικά προβλήματα για τον τομέα των μεταφορών και των κατασκευών. Οι εξορυκτικές και δασικές δραστηριότητες στις περιοχές του Natura 2000 επηρεάζονται επίσης, είτε λόγω επιβαλλόμενων περιορισμών τους είτε επειδή επιβάλλεται να αναληφθούν επιπλέον δαπάνες για να μεταβληθεί ο τρόπος εκτέλεσης με τον οποίο εκτελούνται. Τα εξορυκτικά δικαιώματα και οι αντίστοιχες εξορυκτικές δραστηριότητες θα πρέπει ενδεχομένως να εξαγοραστούν από το εκάστοτε κράτος, ενώ παράλληλα ενδέχεται να είναι απαραίτητο να παρασχεθεί στους ιδιοκτήτες των δασικών εκτάσεων αποζημίωση για διαφυγόντα εισοδήματα. Δεδομένου του εκτεταμένου χαρακτήρα του δικτύου, το οποίο καταλαμβάνει περίπου 60 εκατομμύρια εκτάρια και αντιπροσωπεύει περίπου 17,5% της επικράτειας των ΕΕ των 15, δεν προκαλεί έκπληξη ότι οι αναμενόμενες δαπάνες είναι υψηλές. Η ανάλυση που ακολουθεί δεν λαμβάνει υπόψη τις εν λόγω δαπάνες, εκτός των περιπτώσεων για τις οποίες θεωρούνται μέρος του κόστους διαχείρισης του δικτύου 2000.

Για τον υπολογισμό του κόστους η Επιτροπή βασίστηκε στην έκθεση της ομάδας εργασίας των εμπειρογνομόνων και το ερωτηματολόγιο που συμπλήρωσαν τα κράτη μέλη. Από τις απαντήσεις στο εν λόγω ερωτηματολόγιο το συνολικό ετήσιο κόστος υπολογίστηκε σε 3,4 δισεκατομμύρια € για την ΕΕ των 15. Τα εν λόγω αριθμητικά δεδομένα αποτέλεσαν αντικείμενο αναγωγής που επέτρεψε να υπολογισθεί το κόστος για τις 10 υπό ένταξη χώρες και οδήγησαν συνολικά σε δαπάνες 0,63 και 1,06 δισεκατομμύρια € ετησίως για την ΕΕ των 10, με αποτέλεσμα να διαμορφωθεί ο τελικός υπολογισμός για το συνολικό κόστος σε 4 με 4,4 δισεκατομμύρια € ετησίως για τη διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι υπολογισμοί για τα νέα κράτη μέλη επιδέχεται κριτική, εάν ληφθούν υπόψη οι υποθέσεις εργασίας στις οποίες βασίσθηκαν.

Λόγω των εκκρεμοτήτων όσον αφορά την αξιοπιστία και τη συγκρισιμότητα των υπολογισμών, τον Ιούνιο 2003 απεστάλη νέο ερωτηματολόγιο στα παλαιά και τα νέα κράτη μέλη, για να ζητηθούν λεπτομερέστερα στοιχεία και αιτιολογήσεις σχετικά με τις αριθμητικές προβλέψεις. Αναλύοντας τις εν λόγω πληροφορίες προέκυψε αναθεωρημένος υπολογισμός που ανήλθε σε 6,1 δισεκατομμύρια € ετησίως για την Ευρωπαϊκή Ένωση των 25 (πίνακας 3 στο παράρτημα 8). Ο υπολογισμός των 6,1 δισεκατομμυρίων € θεωρείται ως ο πλέον αξιόπιστος κατά το χρόνο δημοσίευσης της παρούσας ανακοίνωσης. Εντούτοις μπορεί και θα πρέπει να καταστεί εισέτι ακριβέστερος. Τα κράτη μέλη θα κληθούν να επανεξετάσουν τις εισηγήσεις τους βάσει κοινά συμπεφωνημένων μεθόδων υπολογισμού του κόστους. Η προβλεπόμενη πρόοδος κατά την προπαρασκευή των προγραμμάτων διαχείρισης τα επόμενα έτη αναμένεται να παράσχουν αξιόπιστο υπόβαθρο για τη βελτίωση των εν λόγω υπολογισμών του κόστους.

2.2.3. Οφέλη

Η προστασία της βιοποικιλότητας μέσω του δικτύου Natura 2000 μπορεί να προσφέρει ουσιαστικά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη. Τα *οικονομικά οφέλη* ενδέχεται να προκύψουν

από τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων (για παράδειγμα καθαρισμός και εφοδιασμός με νερό, προστασία από την αποσάθρωση των εδαφών), την παροχή προϊόντων ξυλείας και διατροφής και τις επιτόπιες ή τις σχετικές με τις επιμέρους περιοχές δραστηριότητες όπως ο τουρισμός¹¹, η επιμόρφωση και η εκπαίδευση, καθώς και την άμεση πώληση προϊόντων από τις περιοχές του Natura 2000. Ως εκ τούτου ενδεχομένως να αυξηθούν ουσιαστικά τα τοπικά εισοδήματα και οι θέσεις εργασίας καθώς και να υπάρχουν ευρύτερα περιφερειακά αναπτυξιακά οφέλη (παράρτημα 4). Στα *κοινωνικά οφέλη* μπορεί να συγκαταλέγονται μεγαλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης και διαφοροποίησης για τους κατά τόπους πληθυσμούς με αποτέλεσμα τη βελτίωση της οικονομικής σταθερότητας και την αναβάθμιση των συνθηκών διαβίωσης, τη διαφύλαξη της πολιτιστικής (καθώς και της φυσικής) κληρονομιάς και τη δημιουργία ευκαιριών για περιβαλλοντική εκπαίδευση, ψυχαγωγία, υγεία και τέρψη.

Μολονότι δεν επιχειρήθηκαν γενικές εκτιμήσεις αναλόγων οφελών σε επίπεδο ΕΕ, από ευρύτερες εργασίες όσον αφορά τα οφέλη από τη διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος προκύπτουν ενδείξεις σχετικά με την πιθανή τους σημασία. Η ευρεία εκτίμηση ολόκληρου του φάσματος των οφελών, προβληματισμών και παραχωρήσεων υπογραμμίζει τους τρόπους με τους οποίους μια περιοχή του Natura 2000 μπορεί να καταστεί κινητήρια δύναμη για την αειφόρο ανάπτυξη στην τοπική οικονομία και να συμβάλει στη στήριξη των τοπικών γεωργικών κοινοτήτων. Η εις βάθος εξέταση των εν λόγω θεμάτων στο πλαίσιο του διαλόγου με όλους τους ενδιαφερομένους αποτελεί καθοριστικής σημασίας στοιχείο για την επιτυχή συγκρότηση του δικτύου Natura 2000 και την ένταξή του στην ευρύτερη κοινωνικοοικονομική σφαίρα της διευρυνόμενης Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. ΠΡΟΣ ΕΝΑ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η συγχρηματοδότηση του NATURA 2000 σε επίπεδο ΕΕ δικαιολογείται για πολλούς και διάφορους λόγους. Αφενός, τα οφέλη από τον εμπλουτισμό της βιοποικιλότητας επιμερίζονται ευρέως ανά την Ένωση, ενώ τις αντίστοιχες δαπάνες επωμίζονται αποκλειστικά και μόνο τα κράτη μέλη που διαθέτουν την πλέον ποικιλόμορφη και πλούσια βιοποικιλότητα και ως εκ τούτου τις περισσότερες προστατευόμενες περιοχές όπως αναγνωρίζεται στις αιτιολογικές σκέψεις της οδηγίας για τους οικοτόπους. Αφετέρου, η ενσωμάτωση των προβληματισμών σχετικά με το περιβάλλον στην περιφερειακή και γεωργική πολιτική καθώς και την πολιτική γεωργικής ανάπτυξης, αναμένεται να δικαιολογούν επίσης τη συμβολή των ως άνω πολιτικών στη χρηματοδότηση του Natura 2000, με τη μορφή της συνδυασμένης χρήσης των αντίστοιχων χρηματοδοτικών μέσων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιβάλλεται επίσης να υπενθυμιστεί ότι το Natura 2000 συμμετέχει ουσιαστικά όχι μόνο στην περιβαλλοντική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά έχει και δυνατότητες να συμβάλει στην περιφερειακή και γεωργική πολιτική καθώς και την πολιτική γεωργικής ανάπτυξης.

Η έκθεση των ομάδας των εμπειρογνομόνων εξέτασε τρεις εναλλακτικές δυνατότητες συγχρηματοδότησης:

- χρήση των ήδη υφιστάμενων ταμείων της ΕΕ (ιδίως αγροτικής ανάπτυξης, Διαρθρωτικά Ταμεία και Ταμεία Συνοχής και LIFE-Φύση)

¹¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2003) «Η αξιοποίηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς για την ανάπτυξη του αειφόρου τουρισμού σε μη παραδοσιακούς τουριστικούς προορισμούς»

- κλιμάκωση και αναβάθμιση του μέσου LIFE-Φύση ώστε να χρησιμοποιηθεί ως κύριος μηχανισμός επίτευξης αποτελεσμάτων.
- δημιουργία ενός νέου χρηματοδοτικού μέσου αφιερωμένου στο Natura 2000.

Πολλές ομάδες ενδιαφερομένων προβληματίζονται επειδή θεωρούν ότι τα υφιστάμενα χρηματοδοτικά μέσα δεν καλύπτουν αρκετά ευρύ πεδίο εφαρμογής ώστε να εξασφαλίζουν ικανοποιητική χρηματοδότηση στο δίκτυο Natura 2000. Από την κεκτημένη εμπειρία διαπιστώνεται ότι υπάρχουν όρια όσον αφορά τα ήδη υφιστάμενα μέσα. Κατωτέρω εξετάζονται συνοπτικά οι πλέον πρόσφατες εμπειρίες σχετικά με τους υφιστάμενους μηχανισμούς συγχρηματοδότησης πριν να αξιολογηθούν οι εναλλακτικές δυνατότητες για το μέλλον.

3.1. Η κοινοτική συγχρηματοδότηση για το δίκτυο Natura 2000 – Νομικό υπόβαθρο

Η οδηγία για τους οικοτόπους (βλέπε παράρτημα 2) αναγνωρίζει ρητά ότι είναι ανάγκη να εξασφαλισθεί κοινοτική υποστήριξη για τη διαχείριση του Natura 2000 σε εξαιρετικές περιπτώσεις μέσω της συγχρηματοδότησης εκ μέρους των χρηματοδοτικών μέσων της Κοινότητας, δεδομένης της ενδεχόμενης οικονομικής επιβάρυνσης των κρατών μελών λόγω του Natura 2000, ιδίως μάλιστα των κρατών μελών με την υψηλότερη συγκέντρωση ειδών και οικοτόπων κοινοτικής σημασίας. Όπως προκύπτει από τον πίνακα 1 στο παράρτημα 1, υφίστανται σοβαρές διαφορές ως προς την έκταση των χαρακτηρισμένων περιοχών στα επί μέρους κράτη μέλη. Το άρθρο 8 ως εκ τούτου προβλέπει την κοινοτική συγχρηματοδότηση, κατόπιν αιτήσεως του κράτους μέλους, των μέτρων τα οποία κρίνονται απαραίτητα για να εξασφαλιστεί η ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης των οικοτόπων και των ειδών στις χαρακτηρισθείσες SAC. Ωστόσο το άρθρο 8 δεν διευκρινίζει άμεσα τα είδη των κοινοτικών κονδυλίων που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για τη συγχρηματοδότηση.

Τα κράτη μέλη έχουν χρησιμοποιήσει ποικίλες χρηματοδοτικές πηγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συγχρηματοδότηση ορισμένων δαπανών που σχετίζονται με τη διαχείριση των περιοχών που έχουν προταθεί ή χαρακτηριστεί ως περιοχές του Natura 2000 (βλέπε πλαίσιο 3). Στα ταμεία που έχουν χρησιμοποιηθεί μέχρι σήμερα εν προκειμένω συγκαταλέγονται τα Διαρθρωτικά Ταμεία (ιδίως μάλιστα το ΕΤΠΑ, το ΕΓΤΠΕ-Τμήμα Προσανατολισμών σε ορισμένες περιφέρειες και οι πρωτοβουλίες INTERREG και LEADER), το Ταμείο Συνοχής, το ΕΓΤΠΕ-Τμήμα Εγγυήσεων (χρηματοδότηση μέτρων αγροτικής ανάπτυξης συμπεριλαμβανομένων των συνοδευτικών μέτρων), και το χρηματοδοτικό μέσο LIFE για το περιβάλλον, ιδίως μάλιστα το σκέλος LIFE-Φύση.

3.2. Χρηματοδοτικά μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης–Τρέχουσα συγχρηματοδότηση

Τα ταμεία αυτά έχουν προσφέρει ευκαιρίες για την υποστήριξη των διαχειριστικών και επενδυτικών αναγκών του δικτύου Natura 2000 (στο παράρτημα 6 αναφέρονται οι ευκαιρίες για το Natura 2000 βάσει των διατάξεων περί αγροτικής ανάπτυξης). Μολονότι η ΕΕ διαθέτει ανάλογες χρηματοδοτήσεις, αρμόδια για την εφαρμογή του Natura είναι τα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου στο πλαίσιο των προγραμμάτων χρηματοδότησης τα κράτη μέλη αποφάσισαν ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να ενσωματώσουν το Natura 2000 στον εθνικό στρατηγικό σχεδιασμό, τα διαρθρωτικά προγράμματα ή τα προγράμματα γεωργικής ανάπτυξης καθώς και άλλες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες όπως οι LEADER και INTERREG, ή ακόμη το Ταμείο Συνοχής.

Τα κράτη μέλη χρησιμοποίησαν τις παρεχόμενες δυνατότητες διαφορετικά για δύο κυρίους λόγους. Κατά πρώτον, δεν διατίθενται σε όλα τα κράτη μέλη όλα τα χρηματοδοτικά μέσα (όπως το Ταμείο Συνοχής) καθώς και οι αντίστοιχοι πόροι (περιφέρειες του στόχου 1). Κατά δεύτερον τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να προτείνουν προγράμματα τα οποία να απηχούν τις δικές τους εξειδικευμένες στρατηγικές προσεγγίσεις και αναπτυξιακές προτεραιότητες για όλα τα μέσα. Κατά συνέπεια η χρηματοδότηση του Natura 2000 αποτελεί εναλλακτική δυνατότητα, αλλά όχι υποχρέωση.

Μέχρι σήμερα έχουν συμπεριλάβει δράσεις για τη διαχείριση του δικτύου Natura 2000 στα προγράμματά τους κυρίως τα κράτη μέλη τα οποία διαθέτουν περιφέρειες που επωφελούνται της στήριξης που προβλέπεται στο πλαίσιο του στόχου 1. Η χρηματοδότηση στις εν λόγω περιφέρειες θεωρείται δικαιολογημένη λόγω της μεγάλης κάλυψης του Natura 2000, της οικονομικής τους κατάστασης και της προβλεπόμενης συμβολής των ως άνω δαπανών στην περιφερειακή ανάπτυξη. Ορισμένες χώρες (π.χ. η Ελλάδα και η Πορτογαλία) ακολούθησαν προγραμματική προσέγγιση, η οποία τους επέτρεψε να αναπτύξουν έργα στήριξης με σκοπό τόσο την κάλυψη του δικτύου σε επίπεδο διαχείρισης, διοίκησης και υποδομών όσο και σε ό,τι αφορά την παροχή πληροφοριών. Άλλα αντιμετώπισαν προβλήματα σχετικά με τη διαμόρφωση και την επιλογή των ενδεδειγμένων μέτρων στα περιφερειακά επιχειρησιακά τους προγράμματα (π.χ. η Ιταλία). Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι είναι αναγκαίο να καταστρωθεί προσεκτικά στρατηγικός προγραμματισμός που να περιλαμβάνει αντίστοιχη προγραμματική προσέγγιση. Παράλληλα πρέπει να σημειωθεί ότι περιορισμένος αριθμός κρατών μελών έχει χρησιμοποιήσει μέχρι σήμερα τους πόρους για τη γεωργική ανάπτυξη. Ορισμένα από τα ομόσπονδα κράτη της Γερμανίας και τις περιφέρειες της Ιταλίας και της Ισπανίας έχουν αξιοποιήσει τις διατάξεις του άρθρου 16 του κανονισμού 1257/99 στα προγράμματά τους υπέρ της αγροτικής ανάπτυξης. Άλλες χώρες (π.χ. Ισπανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Ελλάδα και Αυστρία) προτίμησαν να αναπτύξουν γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα ειδικά για τις ανάγκες των περιοχών του Natura 2000. Υφίστανται επίσης άλλα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα τα οποία υποστηρίζουν φιλικές για το περιβάλλον πρακτικές στις περιοχές του Natura 2000 (όπως η οικολογική γεωργία, η γεωργία που προάγει τις ολοκληρωμένες τεχνικές διαχείρισης των ζιζανίων κλπ.). Ωστόσο ελάχιστες πληροφορίες διατίθενται από τα κράτη μέλη σχετικά με το μέγεθος των γεωργικών εκτάσεων που έχουν χαρακτηριστεί στο πλαίσιο του Natura 2000 ενώ παράλληλα καλύπτονται από γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα που δεν έχουν ειδικά ως στόχο τις περιοχές του Natura 2000.

Ότι κρίνεται εφικτό σε ορισμένα κράτη μέλη χάρη στη διάθεση επαρκών χρηματοδοτικών πόρων ενδεχομένως είναι λιγότερο εφικτό σε άλλα κράτη μέλη. Επιπλέον, έκαστο από τα κύρια ταμεία και τις πρωτοβουλίες περιλαμβάνει περιορισμούς, όπως οι περιορισμοί επιλεξιμότητας για ορισμένες περιφέρειες ή χώρες στην περίπτωση του Ταμείου Συνοχής καθώς και ορισμένες διαχειριστικές δράσεις, συστήματα και αποδέκτες στην περίπτωση των ΕΤΠΑ και ΕΓΤΠΕ. Ωστόσο, οι προσφάτως συμφωνηθείσες αλλαγές της ΚΓΠ με την αντίστοιχη μεταρρύθμιση του 2003 και οι πρόσφατες προτάσεις της Επιτροπής για την πολιτική συνοχής της ΕΕ (παράρτημα 7) είχαν ως αποτέλεσμα να αυξηθούν γενικά οι δυνατότητες συγχρηματοδότησης για το δίκτυο. Εναπομένει να διαπιστωθεί πώς τα κράτη μέλη θα ενσωματώσουν τις διαθέσιμες ευκαιρίες στα προγράμματα και σχέδιά τους για την επόμενη δημοσιονομική περίοδο.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

Η προστασία της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη βρίσκεται σε κρίσιμο στάδιο. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτενμποργκ έθεσε ως στόχο να σταματήσει η φθίνουσα πορεία της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη έως το 2010. Το νομικό και πολιτικό πλαίσιο έχει ήδη συγκροτηθεί, ενώ οι προστατευόμενες περιοχές έχουν ήδη χαρακτηριστεί από το δίκτυο Natura 2000. Η αποτελεσματική διαχείριση των χαρακτηρισμένων περιοχών είναι καθοριστικής σημασίας για την επίτευξη του στόχου του Γκέτενμποργκ.

Επιβάλλεται πλέον να πραγματοποιηθεί σαφής επιλογή μεταξύ της ένταξης της χρηματοδότησης του Natura σε άλλες σχετικές κοινοτικές πολιτικές και τη δημιουργία ενός αυτόνομου ταμείου. Κατά τις διαβουλεύσεις¹² με τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερόμενους, διαπιστώθηκε σαφής διάσταση απόψεων σχετικά με το εν λόγω θέμα. Τα κράτη μέλη τάχθηκαν στην πλειοψηφία τους υπέρ της ένταξης ενώ οι ενδιαφερόμενοι εξέφρασαν προτίμηση υπέρ ενός εξειδικευμένου ταμείου για το Natura 2000. Παρά τους προαναφερθέντες περιορισμούς, η Επιτροπή θεωρεί ότι η εναλλακτική λύση της ένταξης αποτελεί την καλύτερη προσέγγιση για τους εξής λόγους:

- θα εξασφαλίσει ότι η διαχείριση των περιοχών του Natura 2000 αποτελεί μέρος ευρύτερων πολιτικών διαχείρισης των εδαφικών εκτάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ως εκ τούτου, η γεωργία στους τόπους Natura 2000 θα επωφεληθεί της χρηματοδοτικής στήριξης εκ μέρους της ΚΓΠ και των διαρθρωτικών παρεμβάσεων, δεδομένου ότι αποτελεί μέρος των πολιτικών αγροτικής και περιφερειακής ανάπτυξης. Η εν λόγω συμπληρωματική προσέγγιση θα επιτρέψει στο δίκτυο Natura 2000 να διαδραματίσει το ρόλο του όσον αφορά την προστασία της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη καλύτερα από όσο θα συνέβαινε εάν οι τόποι του Natura θεωρούνταν απομονωμένοι ή διαφορετικοί από το ευρύτερο πολιτικό πλαίσιο.
- θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να καθορίζουν προτεραιότητες, να αναπτύσσουν πολιτικές και να λαμβάνουν μέτρα τα οποία να απηχούν τις εθνικές και περιφερειακές ιδιομορφίες τους.
- θα αποφευχθεί ο διπλασιασμός και η αλληλεπικάλυψη επιμέρους χρηματοδοτικών μέσων της Κοινότητας καθώς και οι διοικητικές περιπλοκές και οι δαπάνες λόγω των συναλλαγών που συνεπάγεται ο εν λόγω διπλασιασμός των εργασιών.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα προτείνει, ως μέρος της επικείμενης δέσμης νομοθετικών προτάσεων για τις μελλοντικές δημοσιονομικές προοπτικές, να επιτραπεί στα κράτη μέλη να αντλούν συγχρηματοδότηση για ορισμένες δραστηριότητες των περιοχών του Natura 2000 από ολόκληρο το φάσμα των ήδη υφιστάμενων μέσων.

¹² Η έκθεση για τις διαβουλεύσεις σχετικά με τη χρηματοδότηση του Natura 2000 διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/natura_2000_network/financing_natura_2000/index_en.htm

Η Επιτροπή αναφέρθηκε στη δέσμευση που έχει αναλάβει όσον αφορά το NATURA 2000 στην πρόσφατη ανακοίνωση «Η οικοδόμηση του κοινού μας μέλλοντος»¹³ στην οποία σκιαγραφείται η προσέγγισή της για την επόμενη οικονομική περίοδο. Στην ως άνω ανακοίνωση αναφέρεται η άποψή της ότι η μελλοντική πολιτική για την αγροτική ανάπτυξη μετά το 2006 θα πρέπει να αρθρώνεται *μεταξύ άλλων* γύρω από:

- τη βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου μέσω της στήριξης της διαχείρισης του εδάφους, συμπεριλαμβανόμενων των δράσεων για την ανάπτυξη της υπαίθρου που συνδέονται με τις προστατευόμενες περιοχές του NATURA 2000.

Επιπλέον μία από τις σημαντικές δραστηριότητες που συμπεριλήφθηκε στις περιβαλλοντικές προτεραιότητες για την περίοδο 2007-2012 έχει ως εξής:

- ανάπτυξη και εφαρμογή του δικτύου των περιοχών του Natura 2000 για την προστασία της ευρωπαϊκής βιοποικιλότητας καθώς και εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τη βιοποικιλότητα.

Προς τούτο θα απαιτηθούν κατάλληλες προτάσεις κατά την επικείμενη αναθεώρηση του κανονισμού για την αγροτική ανάπτυξη ώστε να βασίζεται στις ήδη υφιστάμενες ευκαιρίες για τη διευκόλυνση και τη συγχρηματοδότηση δράσεων αγροτικής ανάπτυξης που να σχετίζονται με την εφαρμογή του Natura 2000, συμπεριλαμβανόμενης της διαχείρισης των περιοχών σε γεωργικά και δασικά εδάφη και της προαγωγής της αξιοποίησης των εν λόγω ευκαιριών εκ μέρους των κρατών μελών. Η Ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής, που εφαρμόζεται μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, επιτρέπει ήδη την υποστήριξη των επενδύσεων για τις υποδομές στις περιοχές του Natura 2000, βάσει εθνικών, περιφερειακών και διαμεθροιακών προγραμμάτων στο πλαίσιο περιβαλλοντικών έργων και προγραμμάτων, όπου συμβάλλουν στη συνολική οικονομική ανάπτυξη της εκάστοτε περιφέρειας. Στην πρότασή της για την αναθεώρηση των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, η Επιτροπή θα διατηρήσει τη δυνατότητα αυτή¹⁴ και στη συνέχεια θα χαράξει κατευθύνσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα είναι δυνατόν να εφαρμοστεί σε επιχειρησιακό επίπεδο η δέσμευση που αναλήφθηκε στο Γκέτενμποργκ. Επιπλέον της χρηματοδότησης που θα παρασχεθεί στο πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης, η στήριξη του δικτύου Natura 2000 περιλαμβάνεται εν μέρει και στο προτεινόμενο χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον. Η χρηματοδότηση εν προκειμένω αφορά πρωτίστως τις δράσεις στήριξης όπως η δικτυακή διάρθρωση των βέλτιστων πρακτικών, η επικοινωνία και οι δραστηριότητες ευαισθητοποίησης του κοινού.

Κατά συνέπεια προβλέπεται ότι τα κοινοτικά ταμεία και ιδίως τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Αγροτικής ανάπτυξης θα συμβάλλουν σημαντικά στη συγχρηματοδότηση της εφαρμογής του δικτύου Natura 2000. Ωστόσο είναι αδύνατο να καθοριστεί στόχος για το επίπεδο της εν λόγω χρηματοδότησης δεδομένου ότι οι τελικές δαπάνες θα εξαρτηθούν από την προτεραιότητα που θα δώσουν στο Natura 2000 τα προγράμματα των επιμέρους κρατών

¹³ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο – *Η οικοδόμηση του κοινού μας μέλλοντος* - Προκλήσεις πολιτικής και δημοσιονομικά μέσα της διευρυμένης Ένωσης 2007-2013, COM(2004) 101, τελικό.

¹⁴ Νέα δυνατότητα συγχρηματοδότησης μπορεί να δημιουργηθεί μέσω της πρότασης της Επιτροπής σχετικά με νέο χρηματοδοτικό μέσο για τη διαμεθροιακή συνεργασία στα εξωτερικά σύνορα της Κοινότητας.

μελών. Τα κριτήρια επιλεξιμότητας θα καθορίζονται σε έκαστο των ως άνω κανονισμών, ενώ παράλληλα θα ισχύουν και οι γενικοί κανόνες εκάστου ταμείου.

Επιβάλλεται να πραγματοποιηθούν περαιτέρω εργασίες όσον αφορά τον ακριβέστερο υπολογισμό των δαπανών και την ανάπτυξη προγραμμάτων εφαρμογής σε εθνικό επίπεδο, που είναι απαραίτητα για την αποτελεσματική αξιοποίηση των κοινοτικών ταμείων. Η υπό εξέλιξη εργασίες των κρατών μελών όσον αφορά στα σχέδια διαχείρισης για τις περιοχές του Natura 2000 αναμένεται να συμβάλουν στον καλύτερο υπολογισμό των δαπανών.

Είναι σημαντικό να εξασφαλισθεί ότι η επιλογή της ενσωμάτωσης των αναγκών χρηματοδότησης για το δίκτυο Natura 2000 σε άλλους τομείς πολιτικής, όπως αναφέρεται στην παρούσα ανακοίνωση, θα οδηγήσει σε συνολικά ικανοποιητική χρηματοδότηση που να εγγυάται την πραγμάτωση των στόχων του δικτύου. Η Επιτροπή κατά συνέπεια θα ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να αποδώσουν τη δέουσα σημασία στις ανάγκες του Natura 2000 κατά την κατάρτιση των προγραμμάτων τους για τα εν λόγω ταμεία. Η Επιτροπή θα εξετάσει επίσης το ενδεχόμενο να δημοσιεύσει λεπτομερέστερες κατευθύνσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα εν λόγω ταμεία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη στήριξη του δικτύου Natura 2000.

Τι είδους συγχρηματοδότηση θα παράσχει η Κοινότητα για το Natura 2000 μελλοντικά;

Είναι αδύνατον να υπολογισθεί επακριβώς και εκ των προτέρων το ποσό που κατά πάσα πιθανότητα θα δαπανάται ετησίως για τη συγχρηματοδότηση των τόπων του Natura 2000 μετά το 2007, δεδομένου ότι εναπόκειται σε έκαστο των κρατών μελών να αποφασίσει τον τρόπο με τον οποίο θα λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των περιοχών κατά την κατάρτιση των εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων για τα επιμέρους ταμεία. Δεν προτείνεται να δεσμευθούν πόροι από κάθε ταμείο δεδομένου ότι οι καταστάσεις που επικρατούν στα επιμέρους κράτη μέλη διαφέρουν.

Ως εκ τούτου είναι αδύνατον να αναφερθεί εκ των προτέρων ποιο μέρος των 6 εκατομμυρίων € που υπολογίζεται ότι θα κοστίζει το Natura θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο συγχρηματοδότησης από τον προϋπολογισμό της Κοινότητας. Ωστόσο, αναφέρεται ενδεικτικά και βάσει της κεκτημένης εμπειρίας κατά την περίοδο 2000-2006 ο τρόπος κατά τον οποίο το προτεινόμενο σύστημα θα μπορούσε να λειτουργήσει.

Το ποσοστό της συγχρηματοδότησης για επενδύσεις / δραστηριότητες για τις ειδικές περιπτώσεις που καλύπτει η χρηματοδότηση της ΕΕ θα καθορίζεται σε έκαστο κανονισμό και θα ποικίλλει (π.χ. επί του παρόντος με μέγιστο από 50 έως 85%). Ωστόσο, εάν θεωρηθεί ενδεικτικά ότι η συγχρηματοδότηση θα είναι 50/50 μεταξύ της Κοινότητας και των κρατών μελών, αυτό θα σημαίνει ότι το κόστος θα καλύπτεται κατά το ήμισυ από την Κοινότητα. Μολονότι οι τρέχουσες δαπάνες είναι δύσκολο να προσδιοριστούν υπολογίζεται ότι ανέρχονται περίπου σε 500 εκατομμύρια € ετησίως τα οποία διατίθενται μέσω των μέτρων για την αγροτική ανάπτυξη που αποσκοπούν στην υποστήριξη της διαχείρισης του Natura 2000. Εάν ληφθεί υπόψη η διεύρυνση και η οριστικοποίηση του χαρακτηρισμού των περιοχών αναμένεται ότι, κατά τα επόμενα έτη τα ποσά αυτά θα αυξηθούν σημαντικά, βάσει και των επιμέρους επιλογών των κρατών μελών στα σχέδια αγροτικής ανάπτυξης. Ανάλογα ποσοτικά δεδομένα δεν διατίθενται για τα Διαρθρωτικά Ταμεία με αποτέλεσμα, επί του παρόντος, να είναι αδύνατον να επιχειρηθούν αντίστοιχες ή ενδεικτικές προβλέψεις. Ωστόσο, το συνολικό μερίδιο των περιβαλλοντικών έργων στα Διαρθρωτικά Ταμεία είναι ιδιαίτερα μεγάλο και σημαντικά ποσά διατίθενται ήδη για την προστασία της φύσης σε ορισμένα κράτη μέλη.